

СТАНОВИЩЕ

На д-р Мария Рехо, доцент, НАИМ-БАН, член на Научно жури със заповед № РД 38-373 / 04. 06. 2018г. на г-н Ректора на СУ

Относно: дисертацията на **Слава Николаева Василева** за получаване на образователната и научна степен „доктор“, на тема: **Рисувана керамика от Аполония Понтика: съдове в „Керченски стил“**, научен ръководител: доц. д-р Мария Рехо, НАИМ-БАН.

Предложеният за защита труд се състои от три части: текст, каталог и четири приложения. Текстът е структуриран в увод, три глави и заключение. Към него е добавена библиография (16 стр.). В каталога съдовете са подредени по форми. В приложенията са включени снимки (47 табла), рисунки (12 табла).

Темата

Атичката керамика в „Керченски стил“: темата е все още предмет на дискусия сред специалистите по гръцка вазопис, които дават различни тълкувания за това наименование и предлагат различни хронологически граници за тази продукция. Самият Бийзли, който с голяма прецизност класифицира чернофигурната и ранната червенофигурна атическа продукция, за червенофигурната от IV в. пр. Хр. се ограничава с едно по-общо групиране на вазите в големи класове, главно на базата на тяхната форма. Относно Аполония, липсва обобщително изследване на керамиката в „Керченски стил“ и сред малкото публикации, посветени на отделни съдове от тази продукция, нито една не предлага задълбочен стилев анализ. Предвид едното и другото, може да се приеме, че темата на тази дисертация е съвсем актуална и че са на лице всички предпоставки изследването да има приносен характер.

Структурата

Дисертацията е добре структурирана и трите глави ясно отразяват строго научния подход на Василева. В първата глава тя очертава цялостна картина на изследванията,

посветени на атическата керамика в „Керченски стил“ и на примерите от Аполония. Разглежда литературата по темата, като с това фокусира върху нерешените проблеми и поставя целта и задачите на своята дисертация. Към мненията на другите учени тя се отнася винаги критично, като показва своите високи възможности за анализ и синтез. Тази глава разкрива, че Василева се е възползвала максимално от получената от различни институции възможност да работи през годините в специализирани библиотеки в Рим и Атина и че добре се е справила с литературата на различни чужди езици.

Във втората глава Василева отговаря убедително на въпроса какво е по-правилно да се разбира под „Керченски стил“. След това, по примерен начин тя характеризира продукцията на най-големите представители на този стил, изтъква елементи, общи на повечето от тях, като показва мобилността на границите, поставени от Шефолд за неговите три фази на развитие на „Керченския стил“. Задълбоченото проучване на известните вази, улеснено от възможността, която тя получи, да види на живо част от съдовете в музеите в Гърция и в Санкт Петербург, позволява на Василева аргументирано да коригира, във основа на солидни и убедителни паралели, някои атрибуции на известни учени, предоставяйки ценен принос в изследването на керамиката в „Керченски стил“.

В третата глава, Василева дава вече най-доброто от себе си. Чрез стиловия анализ тя систематизира керамиката от Аполония, като част от съдовете свързва с продукцията на отделни известни керамографи или стилови кръгове – например Художника на Марсий, Елевзинския майстор, Група Аполония, друга групира въз основа на общи стилови особености – групите I, II, III, IIIA, IIIB. Изследването на второстепенната украса ѝ позволява да направи интересни хипотези относно разпределението на работата в една работилница и принадлежността на няколко от известните керамографи към един и същ ергастерий. Стиливият анализ и особеностите на форми ѝ дават основание да отговори отрицателно, поне на база на сегашните налични данни, на въпроса за местно производство на част от откритите в Аполония съдове в „Керченския стил“. Изследването на керамиката във връзка с контекстите на откриване – гробен инвентар, допринася за точно датиране на дейността на керамографи и работилници от „Керченския стил“, което е много голям принос за проучването на късно-класическата атическа керамика въобще. То определя едновременно с това и хронологическите граници за вноса на тази керамика в Аполония, характеризира този пазар и свързва преобладаването на съдови форми и

сюжети с погребалните обреди и с култа към божества, които се радват на особена почит в града.

В заключението е представен обобщен преглед, в който ясно се открояват основните приноси на дисертацията.

Каталогът съдържа пълна информация за всеки пример. Авторефератът отговаря на изискванията и отразява отчетливо структурата и постиженията на дисертационния труд. Списъкът на публикациите във връзка с темата на дисертацията включва 4 статии в български издания.

Дисертацията и авторефератът са написани на много добър език и изказът е конкретен и професионален.

Научните приноси

В края на автореферата Слава Василева е посочила справка за направените от нея приноси, подредени в 12 точки. Те вярно отразяват направеното и дават добра представа за сложността на темата и за големия труд, положен от дисертантката.

Заключение

Дисертантката показва съвсем ясно, че притежава вече всичките инструменти за един прецизен стилов и иконографски анализ и се утвърждава като перспективен изследовател на античната вазопис. Това ми дава основание да гласувам положително за присъждане на образователната и научна степен доктор на **Слава Николаева Василева**.

София, 9 юли 2018г.

Мария Рехо